

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

2. juli 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 386 (Alm. del) af 6. juni 2018 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S)

Spørgsmål

Vil ministeren foretage en sammenligning af det forventede pensionsotium ud fra 1) den ”formelle pensionsalder”, jf. figur 4.5 fra Finansministeriets rapport ”Det danske pensionssystem nu og i fremtiden”, juni 2017 og 2) Finansministeriets opgørelse af den ”effektive pensionsalder” for årene 1990-2080? Der ønskes desuden en dekomponering af forskellen mellem de to opgørelser med forklaringer opdelt på bidrag fra tilgang til efterløn, førtidspension, selvpensionering samt andet. Tallene bedes afrapporteret i både figur- og tabelform.

Svar

Der spørges til den ”effektive pensionsalder”. I dette svar fortolkes det som den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder¹. Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder har været stigende siden starten af 1990'erne, bortset fra et fald i 1995, som skyldtes muligheden for tidlig tilbagetrækning på overgangsydelse. Det skyldes bl.a. gennemførte reformer, herunder af efterlønnen, samt stigende uddannelsesniveau og bedre helbred blandt de ældre. Fra 1990 til 2016 (seneste år med historisk data) er tilbagetrækningsalderen steget med ca. 4 år. Ligeledes er middellevetiden for 60-årige steget med knap 4 år i samme periode, jf. figur 1.²

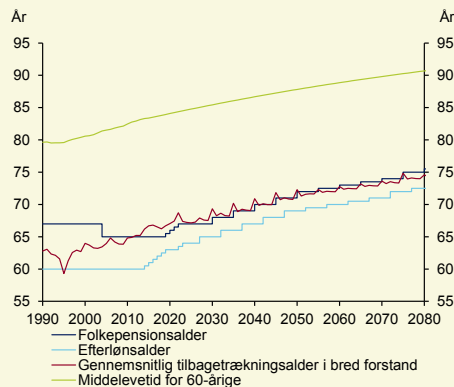
Tilbagetrækningsalderen forudsættes fortsat at stige fremadrettet i takt med bidraget fra reformer, som påvirker folks muligheder for tilbagetrækning på offentlig forsørgelse, herunder levetidsindekseringen. Opgjort på fødselsårangange ventes den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i fremskrivningen at stige med ca. 0,6-0,7 år for årangange, der får hævet deres folkepensionsalder med 1 år, jf. figur 2.

¹ Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er tidligere opgjort for årene 1990-2080 i *besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 344 af 9. juni 2016* og *Finansudvalgets spørgsmål nr. 345 af 9. juni 2016*. I indeværende svar er begge disse beregninger på år og fødselsårangange opdateret til datagrundlaget for den mellemfristede fremskrivning til *Konvergensprogram 2018*. Der henvises til disse svar for en beskrivelse af metoden bag opgørelsen og en detaljeret forklaring af udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder.

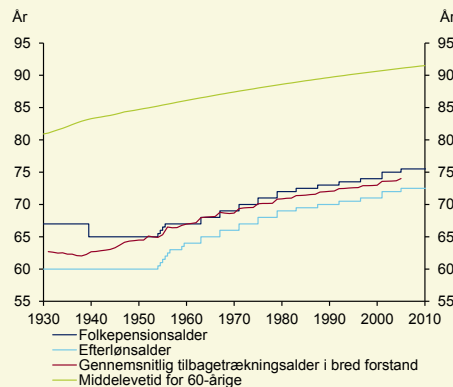
² Middellevetiden for 60-årige opgjort på fødselsårangange (figur 2) er højere end middellevetiden for 60-årige i det år, hvor årangangen fylder 60 år (figur 1). Det skyldes forudsætningen om stigende levetid, samt at den beregnede middellevetid opgjort på fødselsårangange tager udgangspunkt i årangangens (forventede) aldersopdelte dødeligheder, mens middellevetiden opgjort i et givent år er beregnet på baggrund af de aldersopdelte tværsnitsdødeligheder for året.

Figur 1

Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, formel pensionsalder og forventet levetid opgjort på år

Figur 2

Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, formel pensionsalder og forventet levetid opgjort på fødselsårgange

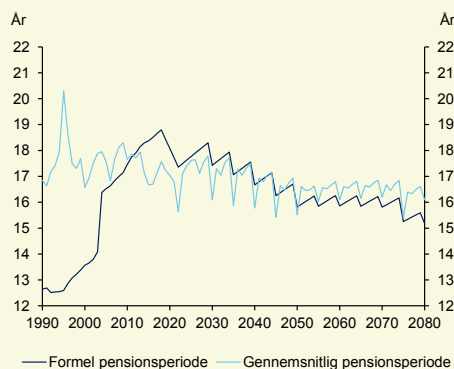
Anm.: Frem til 2016 er beregningen af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder baseret på den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS) med databrud i 2008, mens der igen er databrud i 2017 ved overgangen til fremskrivningen fra Finansministeriets Befolkningsregnskab.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

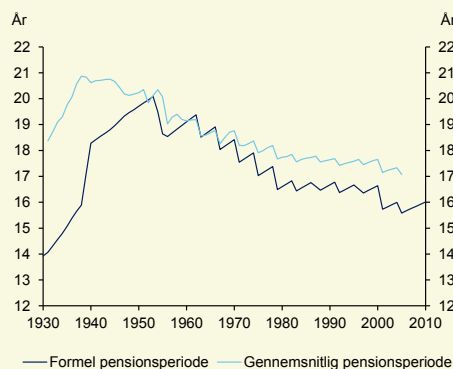
I figur 4.5 i rapporten *Det danske pensionssystem nu og i fremtiden*, er det ”forventede antal år med folkepension” opgjort som mittelevetiden for 60-årige i et givet år fratrasket folkepensionsalderen i samme år. Opgørelsen er opdateret i dette svar, og den samme beregning er lavet for fødselsårgange. For at sammenligne den formelle pensionsperiode med den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, er der foretaget en beregning af ”den gennemsnitlige pensionsperiode” opgjort som mittelevetiden for 60-årige fratrasket den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. Den formelle pensionsperiode stiger fra ca. 12½ år i 1990 til ca. 18¾ år i 2018 og aftager efterfølgende til ca. 15¼ år i 2080. Den gennemsnitlige pensionsperiode er mere stabil over tid bortset fra mindre år-til-år udsving, jf. figur 3 og 4.

Figur 3

Forventet antal år med folkepension (formel pensionsperiode) og forventet gennemsnitlig pensionsperiode opgjort på år

Figur 4

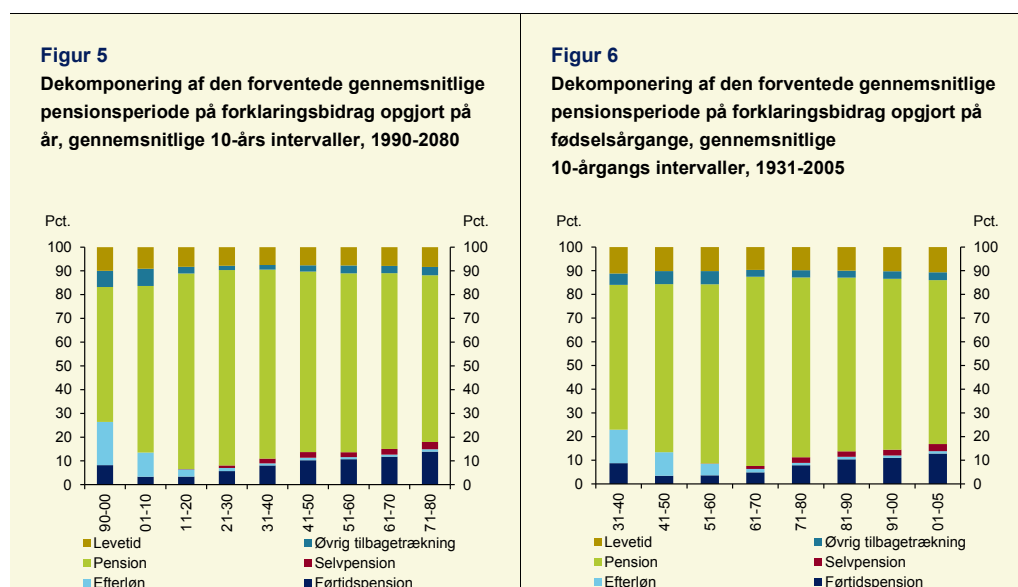
Forventet antal år med folkepension (formel pensionsperiode) og forventet gennemsnitlig pensionsperiode opgjort på fødselsårgange

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Der er foretaget en dekomponering af de forskellige faktoreres forklaringsbidrag til den forventede gennemsnitlige pensionsperiode. Dekomponeringen er foretaget i rækkefølgen, førtidspension, overgangsydelse, selvpension, efterløn og folkepension (inkl. tjenestemandspension)³. Der er også et bidrag fra øvrig tilbagetrækning, samt en teknisk korrektion for levetid. Forklaringsbidraget fra de enkelte ordninger afspejler omtrent andelen af personer, som er på ordningen i det givne år.

Langt hovedparten af den gennemsnitlige pensionsperiode kan forklares med folkepension, *jf. figur 5 og 6*. Folkepensionens store forklaringsbidrag følger af, at hvis en person ikke overgår til førtidspension, efterløn, selvpension mv., så vil personen i stedet trække sig tilbage som folkepensionist (ved eller efter folkepensionsalderen). Dekomponeringen afspejler også, at seniorer i gennemsnit tilbringer de fleste af deres tilbagetrukne år som folkepensionist relativt set til anden tilbagetrækning som fx efterløn.

Anm.: Personer med beskæftigelse ved siden af førtidspension, efterløn eller folkepension indgår ikke i dekomponeringen, da disse grupper indgår i arbejdsstyrken og derfor teknisk set ikke er trukket tilbage i beregningen af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. "Levetid" er et teknisk bidrag, som kommer fra, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder beregnes med 50 år som startalder (og 95 år som slutalder), hvilket mekanisk sænker den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i forhold til middellevetiden for 60-årige.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Det fremgår også, at efterløn (og overgangsydelse) fylder mindre i den gennemsnitlige pensionsperiode. Tilsvarende har førtidspension betydet mindre for den gennemsnitlige pensionsperiode fra år 1990 og frem til år 2020. Fra omkring 2021 og frem betyder førtidspension mere for den gennemsnitlige pensionsperiode, da forhøjelserne af folkepensionsalderen beregningsteknisk i de mellemfristede fremskrivinger indebærer, at flere overgår til førtidspension før folkepensionsalderen.

³ Konkret er beregnet stigningen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder af at holde førtidspensionsfrekvensen fast på niveauet for 49-årige i samme år (årgang), og lade eventuel tilgang til førtidspension for 49+ årige indgå i arbejdsstyrken. Dernæst er udregnet merstigningen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder af både at fastholde frekvensen af førtidspension og overgangsydelse, etc. Forklaringsbidraget fra overgangsydelse er slået sammen med efterløn, da overgangsydelsen afskaffes fra udgangen af 1995.

Den stigende andel førtidspensionister sænker isoleret set den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, hvilket øger den forventede pensionsperiode. Tilsvarende ventes frivillig tilbagetrækning for egne midler at betyde mere for den gennemsnitlige pensionsperiode i takt med modning af arbejdsmarkedspensionerne samt forhøjelserne af folkepensionsalderen.

Tallene til figurerne fremgår for udvalgte år og årgange i tabel 1-4 i bilag.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister

Bilag

Tabel 1

Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, formel pensionsalder, forventet levetid, forventet antal år med folkepension og forventet gennemsnitlig pensionsperiode, opgjort på år, 1990-2080, alder/antal år

År	Efterlønsalder	Folkepensions-alder	Middellevetid for 60-årige	Gns. tilbage-træknings-alder	Antal år med folkepension	Gns. pensions-pe-riode
1990	60	67	79,6	62,8	12,6	16,8
1995	60	67	79,6	59,3	12,6	20,3
2000	60	67	80,6	64,0	13,6	16,6
2005	60	65	81,5	64,0	16,5	17,6
2010	60	65	82,5	64,8	17,5	17,7
2015	61	65	83,4	66,7	18,4	16,7
2020	63	66	84,1	67,0	18,1	17,0
2025	64	67	84,8	67,2	17,8	17,6
2030	65	68	85,4	69,3	17,4	16,1
2035	66	69	86,1	70,2	17,1	15,9
2040	67	70	86,7	70,9	16,7	15,8
2045	68	71	87,3	71,8	16,3	15,4
2050	69	72	87,8	72,3	15,8	15,5
2055	69½	72½	88,3	72,3	15,8	16,0
2060	70	73	88,9	72,8	15,9	16,1
2065	70½	73½	89,3	73,2	15,8	16,2
2070	71	74	89,8	73,6	15,8	16,2
2075	72	75	90,3	74,8	15,3	15,4
2080	72½	75½	90,7	74,6	15,2	16,1

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Tabel 2

Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, formel pensionsalder, forventet levetid, forventet antal år med folkepension og forventet gennemsnitlig pensionsperiode, opgjort på fødselsårgange, 1931-2005, alder/antal år

Årgang	Efterlønsalder	Folkepensions-alder	Middellevetid for 60-årige	Gns. tilbage-træknings-alder	Antal år med folkepension	Gns. pensions-pe-riode
1931	60	67	81,1	62,7	14,1	18,4
1935	60	67	82,1	62,3	15,1	19,8
1940	60	65	83,3	62,7	18,3	20,6
1945	60	65	84,0	63,3	19,0	20,7
1950	60	65	84,7	64,5	19,7	20,2
1955	61½ / 62	66½ / 67	85,4	65,3	18,6	20,1
1960	64	67	86,1	67,0	19,1	19,1
1965	65	68	86,8	68,1	18,8	18,7
1970	66	69	87,4	68,7	18,4	18,8
1975	68	71	88,0	70,1	17,0	17,9
1980	69	72	88,6	70,9	16,6	17,7
1985	69½	72½	89,2	71,5	16,7	17,7
1990	70	73	89,7	72,0	16,7	17,6
1995	70½	73½	90,2	72,6	16,7	17,6
2000	71	74	90,6	73,0	16,6	17,7
2005	72½	75½	91,1	74,0	15,6	17,1

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Tabel 3

Dekomponering af den forventede gennemsnitlige pensionsperiode på forklaringsbidrag opgjort på år, gennemsnitlige 10-års intervaller, 1990-2080, procent

År	Førtidspension	Efterløn	Selvension	Pension	Øvrig tilbage-trækning	Levetid
1990-2000	8	18	0	57	7	10
2000-2010	3	10	0	70	7	9
2011-2020	3	3	0	82	3	8
2021-2030	6	1	1	82	2	8
2031-2040	8	1	2	80	2	8
2041-2050	10	1	2	76	3	8
2051-2060	11	1	2	75	3	8
2061-2070	12	1	2	74	3	8
2071-2080	14	1	3	70	4	8

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.

Tabel 4

Dekomponering af den forventede gennemsnitlige pensionsperiode på forklaringsbidrag opgjort på fødselsårgange, gennemsnitlige 10-årgangs intervaller, 1931-2005, procent

Årgange	Førtidspension	Efterløn	Selvpension	Pension	Øvrig tilbage- trækning	Levetid
1931-1940	9	14	0	61	5	11
1941-1950	3	10	0	71	6	10
1951-1960	4	5	0	76	6	10
1961-1970	5	1	1	80	3	10
1971-1980	8	1	2	76	3	10
1981-1990	10	1	2	73	3	10
1991-2000	11	1	2	72	3	10
2001-2005	13	1	3	69	3	11

Kilde: Danmarks Statistik, DREAMs levetidsprognose 2017, Konvergensprogram 2018 og egne beregninger.